

Cyrila D-a, vzbudil ono podezření proti němu a, poněvadž tak učinil u četnictva, tedy u vrchnosti, nelze porušení zákona nebo jeho nesprávné použití spatřovati v tom, že dospívá rozsudek k závěru, že tu šlo o udání z vymyšleného zločinu dle §u 209 tr. zák. Po stránce subjektivní vyžaduje se ke skutkové podstatě tohoto zločinu pouze pachatelovo vědomí, že jeho udání u vrchnosti (neb obvinění) odporuje pravdě, stačí proto i v tomto případě rozsudkové zjištění, dle něhož si obžalovaný byl toho vědom, že to, co četnictvu na D-a udává, není pravda. Že tak obžalovaný jednal nejen v tomto vědomí, nýbrž přímo s úmyslem vzbuditi v četnictvu přesvědčení, že se D. dopustil činu trestného, tomu nasvědčuje skutečnost, zjištěná rozsudkem, že u četnictva uvedl, že mu D. přikázal, aby o věci pomlčel. V tomto směru není ostatně bez významu ani zodpovídání se obžalovaného při té příležitosti, kdy u soudu prohlásil, že jeho udání u četnictva nezakládá se na pravdě, které sice později opět odvolal, ale které znělo v ten smysl, že K-a, jenž prý mu dal copy do prodeje, nechtěl prozraditi, a že proto ani četnictvu nechtěl říci pravdu, nýbrž uvedl, že má vlasy od D-a. S rozsudkovým závěrem, dle něhož obžalovaný nejen tvrdil okolnosti způsobilé, by proti D-ovi odůvodnily podezření zločinu krádeže, nýbrž dle něhož jeho udání sloužilo skutečně k zavedení trestního vyšetřování proti D-ovi pro tento zločin, nelze v soulad uvéstí tvrzení zmateční stížnosti, že obžalovaný neudal ničeho, co by bylo směřovalo k obvinění, že D. nabytí copů způsobem nepoctivým. Trestný čin byl obžalovaným spáchán, dokonán, tím, že ono udání na D-a u četnictva byl učinil. Tím, že obžalovaný později u soudu prohlásil, že se udání to nezakládá na pravdě, nemohl zjednati si beztrestnost, to tím méně, když dle rozsudkového zjištění D. za tím byl již ve věci nejen policií vyšetřován, nýbrž dne 10. května 1921 u okresního soudu v P. vyslechnut jako obviněný, kdežto obžalovaný učinil své prohlášení teprve dne 17. května 1921. Na věci vůbec a na skutečnosti, že obžalovaný udal D. ze zločinu vymyšleného, zvláště nemění ničeho ani skutečnost, že K. byl z obžaloby pro krádež oněch copů sprostěn a že obžalovaný Metoděj P. nebyl uznán vinným ve smyslu obžaloby zločinem podílnictví na krádeži, nýbrž jen přestupem dle §u 477 tr. zák. Že krádež copů spáchána byla, rozsudek zjišťuje a v onom období šetření, že něhož obžalovaný učinil udání na D-a, nebyla vyloučena možnost vzniku podezření, že D. krádež spáchal, pokud se týče na jejím provedení účast bral; shora zmíněné skutečnosti, zjištěné rozsudkem, nasvědčují tomu, že proti němu podezření vzbuzeno byvši udáním obžalovaného, také opravdu vzešlo a po jistou dobu trvalo, zavdavši dokonce podnět k zavedení trestního vyšetřování proti D-ovi pro zločin krádeže. Že konečně právo osoby, obviňované z činu trestného, na obhajobu a skutečnost, že osoba taková nemá povinnosti, mluvit pravdu, nesmí se zvrhnouti ve výhodu, směti beztrestně páchat činy trestné, je na bíledni; zmateční stížnost snaží se proto zcela neprávem dovoditi, že udání obžalovaného dlužno označiti jako výmluvu a nikoliv jako obviňování (udání) třetí osoby z vymyšleného zločinu.

Čís. 1344.

Pojem trestné pomoci (§ 5 tr. zák.) nevyžaduje ani předchozí úmluvy s přímým pachatelem, ani zjištěného úmyslu pomocníkovy. Jde-li při

trestném činu o ujednávání smlouvy a zákonem jest stanoven trest pouze na činnost jedné ze smluvních stran, lze činnost třetí osoby, která mezi smluvními stranami sprostředkuje, podřadit pojmu trestné pomoci jen tehdy, pak-li napomáhá osobě, jejíž činnost jest dle zákona trestnou.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1923, Kr I 1366/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 31. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 5 tr. zák. a §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost dovolává se číselně zmatku čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Nelze jí sice přisvědčiti, pokud namítá, že stěžovatelova činnost nebyla s pachatelem smluvena a nebyla ziskuchtivá. Neboť pojem trestné pomoci nevyžaduje ani předchozí úmluvy s přímým pachatelem, ani zjištěného úmyslu pomocníkovy. Stačí, že pomocník napomáhá úmyslně trestnému jednání jiné osoby, byť se k tomu rozhodl bez úmluvy s pachatelem a byť tak činil z pohnutek jiných, než pro vlastní zisk.

Tvrdí-li stížnost dále, že činnost stěžovatelova nebyla úmyslnou, popírá tím opačné zjištění nalézacího soudu, ač je stížnosti při provádění hmotněprávního zmatku vycházeti ze skutkových zjištění nalézacího soudu. Avšak stížnost dovozuje dále, že stěžovatel nepomáhal spoluobžalovanému M-ovi, nýbrž i a k z v ý p o v ě d í s v ě d k ů n a j e v o j d e, jen kupitelům mouky a obilí při všeobecné nouzi o tyto předměty nutné potřeby. Tyto výhody poukazují zřetelně k výtce, že nalézací soud opomíjí v předpokladech výroku o úmyslu stěžovatelově výpovědi svědků Rosalie P-ové, Františka Č-a, Vojtěcha Z-a a Františka H-a, pokud seznali, že požádali stěžovatele, by jim opatřil pšenici (mouku), že je stěžovatel k této jejich žádosti — částečně po zdráhání — dovedl k M-ovi a že peníze tamtéž svědky mu odevzdané ihned odevzdal M-ovi. Výtka, uplatňující věcně zmatek č. 5 §u 281 tr. ř., jest oprávněna. Rozhodovací důvody první stolice zjišťují, že M. prodal prostřednictvím stěžovatele svědkům shora jmenovaným v rozsudku uvedená množství pšenice a mouky, že st-1 neměl ani od M-a, ani od osob, jímž s p r o s t ř e d k o v a l, žádné odměny, a že stěžovatel přes vědomí o zřejmé přemrštěnosti cen a o využitkování mimořádných poměrů prodej sprostředkoval. Závěrem nalézacího soudu z těchto zjištění jest věta rozsudkového výroku, že stěžovatel úmyslně napomáhal k vykonání zlého skutku M-ova. Rozhodovací důvody neuvádějí však úvahy, z nichž soud dospěl k tomuto závěru, a opomíjejí zejména zmíněná udání svědků, ač tato mohou vésti k závěru opačnému. Tato neúplnost dotýká se skutečnosti rozhodující.

Trestnou pomocí dle §u 5 tr. zák. jest ú m y s l n ě podporování t r e s t n ě h o jednání druhé osoby jiným způsobem než společinností při samotném uskutečňování protizákonného účinku. Jde-li tedy při

trestném činu o ujednávání smlouvy a je-li zákonem stanoven trest jen na činnost jedné ze smlouvajících stran, kdežto činnost druhé smluvní strany je trestním zákonem nedotčena, lze činnost třetí osoby, která mezi smluvními stranami sprostředkuje, podřadit pojmu trestné pomoci jen tehdy, pakliže vůle a činnost sprostředkovatele směřují k tomu, by ona smluvní strana, jejíž jednání prohlašuje zákon trestným, dospěla k účinku, k němuž bezprávný úmysl této strany se nese. Obsahem smluv stěžovatelem P. sprostředkovaných byl prodej předmětů potřeby Karlem M-em jmenovaným svědkům pro vlastní jejich potřebu za ceny zřejmě přemrštěné. Trestným činem byla při těchto smlouvách jediné činnost prodávatele M-a, totiž požadování (přijímání) přemrštěných cen. Činnost svědků, totiž placení zřejmě přemrštěných cen za účelem nabývání předmětů potřeby pro vlastní potřebu, bylo jednáním s hlediska trestního zákona bezvýznamným. Nesly-li se úmysl a činnost stěžovatele k tomu, by napomáhal svědkům při nabývání věcí, kterých při bezprávném směru vůle M-ovy jinak než za ceny zřejmě přemrštěné nabýti nemohli, podporoval stěžovatel svou činností úmyslně jen beztrestné jednání svědků a nebylo by proto lze ve sprostředkovatelské činnosti jeho shledati trestnou pomoc po rozumu Šu 5 tr. zák. Pojem trestné pomoci byl by tudíž sprostředkovatelskou činností stěžovatelovou naplněn jen, pakliže podporoval bezprávné jednání Karla M-a, t. j. jestliže úmysl a činnost stěžovatele směřovaly k tomu, aby M. přemrštěný požadavek cenový vůči svědkům uplatnil a ve skutek uvedl. Pro závěr, k čemu se nesl úmysl stěžovatelův, mají shora zmíněné nalézacím soudem opomenuté výpovědi svědků značný význam. Neboť mohou nasvědčovati tomu, že úmysl a činnost stěžovatele směřovaly výhradně k tomu, by svědci opatřili si pšenici (mouku) pro vlastní potřebu, a že stěžovatel uvolil se v činy, podporující a uskutečňující bezprávnou, trestnímu zákonu se příčí vůli M-ovou — zejména ve sdělení cen M-em požadovaných svědkům a v přijímání jich od svědků — jen proto, že jinak nemohl napomáhati svědkům při nabývání s hlediska Šu 7 zákona o válečné lichvě bezzávadně.

Čís. 1345.

Padělání dobytčího pasu jest zločinem podvodu dle Šu 199 písm. d) tr. zák., jednalo-li se pachateli o to, by se vyhnul zvěrolékařské prohlídce dobytčete.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1923, Kr II 496/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 12. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle § 197, 199 písm. d) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje pouze důvod zmatečnosti čís. 10 Šu 281 tr. ř., snažíc se dovoditi, že obžalovaný měl býti odsouzen pouze